ΣΕ ΑΓΓΛΟ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΕ ΔΥΟ ΚΙΝΕΖΟΥΣ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ, 30. ('Ιδ. 'Υπ.).— Το βραβείο Νόμπελ Χημείας γιὰ τὸ 1957 ἀπενεμήθη στὸν Βρετανὸ ἐπιστήμονα 'Αλεξάντερ Τόντ. 'Εξ ἄλλου τὸ βραβεῖο Νόμπελ Φυσικῆς τοῦ 1957 ἀπενεμήθη στοὺς Κινέζους καθηγητὰς Τσοῦγκ Ντάα Λῆ καὶ Τσέγκ Νίγκ Γιάγκ, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται στὶς 'Ηνωμένες Πολιτεῖες.

Τὸ κτίριο τῆς μεγάλης ἐφημερίδος τοῦ Τόκιο «Σ ἀνγκιὸ κεϊγκαι»

προσόψεις τῶν μεγάρων σκαρφαλώνουν οἱ καθαριστὲς τῶν τζαμιῶν· οἱ μαγαζάτορες, οἱ νοικοκυρὲς ξεπλένουν τὰ πεζοδρόμια, σκουπίζουν, ξεσκονίζουν. 'Η κίνηση στοὺς δρόμους ζωηρεύει σιγὰ - σιγά. Τὰ παιδιὰ ποὺ μοιράζουν τὸ γάλα διασταυρώνονται μὲ τοὺς πωλητὰς τῆς πρωϊνῆς σοῦπας, τοὺς πλανόδιους ἐμπόρους, τοὺς σκουπιδιάρηδες. Οἱ ἐργάτες τῆς πρωϊνῆς βάρδιας, ἀγουροξυπνημένοι τρέχουν γιὰ νὰ προλάδουν τὸ «μετρό», τὸν ἐναέριο σιδηρόδρομο, τὸ λεωφορεῖο, τὸ τραμ ποὺ θὰ τοὺς πάνε στὶς δουλειές τους. Καὶ ἀπὸ πόρτα στὶς δουλειές τους. Καὶ ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα ὁ μικρὸς ποὺ μοιράζει τὶς

Γιαπωνέζες, νέες κοπέλλες οἱ περισσότερες φορῶντας μακρὺ μωβ παντελόνια καὶ ἄσπρες μπλοῦζες, στέκονται μπροστὰ σὲ στοῦδες ἐφημερίδων, προορισμένες ἐτοῦτες γιὰ ὅσους δὲν εἶναι συνδρομηταί.

Μοῦκανε ἐντύπωση ὁ ὄγκος ποὺ εἶχε μπροστέ της κάθε πωλήτρια. Θὰ τὶς πουλοῦσε ἄραγε ὅλες; Στάθηκα κοντὰ σ' ἕνα τραπεζάκι, ἀποφασισμένος νὰ δῶ πόσες θὰ πουλοῦσε σὲ μισὴ ὥρα... Πρὶν περάσουν εἴκοσι λεπτά, ἕνα αὐτοκίνητο πλεύρισε, πέταξαν ἀπὸ μέσα ἕνα δέμα καὶ ἀπομακρύνθηκε μὲ ταχύτητα. Οἱ πρῶτες ἐφημερίδες εἶχαν ὅλες σχεδὸν ἐξαντληθεῖ

νὰ μπῆ στὸ πρᾶγμα ἡ ἐφημερίς μέρες. Περίμενε.

Γιὰ ἕναν ἀπληροφόρητο ὅπως ἐγώ, τὸ πρᾶγμα καταντοῦσε ἐκπληκτικό. "Ολο τὸ Τόκιο διάβαζε. Δὲν ἦταν λοιπὸν τὸ καλὸ «ποστὸ» ἡ αἰτία ποὺ ξόβαλε τόσο γρήγορα τὶς ἐφημερίδες τῆς ἐκείνη ἡ κοπέλλα, ἀλλὰ ἡ συνήθεια τῶν Γιαπωνέζων νὰ τὶς ἀγοράζουν. Πόσων ὅμως Γιαπωνέζων; Τί κυκλοφορία νὰ ἔχουν ἄραγε οἱ καθημερινὲς ἐφημερίδες τῆς πρωτεύουσας;

ΙΛΙΓΓΙΩΔΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΙ

Τὸ ἴδιο ἐκεῖνο πρωῒ στὶς 10 εἶχα ραντεβοῦ μὲ τὸν δημοσιογράφο κ. Χα-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 5η ΣΕΛΙΔΑ

★

Κι' εἶπεν ὁ Παπαληγούρας μὲ πολὺ μεγάλο πόνο,
ὅτι δὲν ἐπιχειρεῖται ἡ ταπεινωσίς του μόνο,
μὰ στὸ θεῖο πρόσωπό του, ποὺναι δύσμος,
θίγεται μοιραίως ὅλος ὁ... πολιτικός μας κόσμος!
Δηλαδὴ κατὰ τοῦ Πάνου τὰς ἐκφραστικὰς κουλούρας,
ὁ πολιτικός μας κόσμος εἶναι ὁ... Παπαληγούρας!

★

Τέτοια κι' ἄλλα εἶπεν οὗτος μ' ὕφος λίαν γλαφυρὸν
καὶ καμπόσοι βουλευτές μας, παλαιοὶ τῶν ἡμερῶν,
σκέφτηκαν μετὰ τὸ λόγο τοῦ λαμπροῦ Παπαληγούρα:
— Ποῦναι ἡ παλιὰ Βουλή μας, ὅπου εἶχε καί... μαγκούρα"

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

ΟΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ ΤΗΣ «ΑΥΓΗΣ»

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΒΑΡΝΑΛΗ

ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ φιλοτιμήθηκε ἡ Πατρίδα (τὸ καθεστὸς τῆς ὑποτελείας) νὰ τιμήσει ἕνα ἐλεύθερο τέκνο της, τὸν Καζαντζάκη. Θὰ τόνε θάψει «δημοσία δαπάνη»! Νὰ τὸν τιμήσει νεκρόν, γιατὶ ὅσο εἶτανε ζωντανὸς καὶ τὴν τιμοῦσε ἐκεῖνος καὶ μέσα κ' ἔξω ἀπ' τὰ σύνορά μας ἡ Πατρίδα (τὸ καθεστὸς τῆς ὑποτελείας) τὸν ἀποκήρυττε καὶ τὸν πολεμοῦσε μὲ ὅλες του τὶς ἐξουσίες: ὑπουργεῖο, 'Εκκλησία, 'Ακαδημία. Εὐτυχὼς ποὺ ζοῦσε στὴν ξενιτιά. 'Αν εἶταν ἐδῶ κ' ἔγραφ' ἐδῶ, θὰ τὸν κυνηγοῦσε πιὸ ἀποτελεσματικὰ ὡς ἀντίχριστο κλπ.

Στὸν τάφο του μόνο δάφνες ταιριάζουν τώρα. Πολλά, πρόωρ' ἀκόμα. κι ἀντιφατικὰ γραφτήκανε στὶς ἐφημερίδες αὐτῶν τῶν ἡμερῶν γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ τὸ ἔργο του. Κι αὐτὸς καὶ κεῖνο ἔχουν ἀντιφάσεις. Ζούσανε διπλῆ ζωή. Μιὰν ἀληθινὴ καὶ μιὰ φκιαχτή.

'Ο Καζαντζάκης εἶταν ὄχι τόσο ἕνας δημιουργὸς ἡρώων παπᾶ, πολὺ περισσότερο, ἔδωσε ὁ ἴδιος! "Ηθελε τῆς δουλειᾶς, τῆς μάθησης, τῶν ταξιδιῶν, τῆς σκέψης καὶ τῆς αὐτοκυριαρχίας. Θὰ μείνει μοναδικὸ παράδειγμα ἀδιάκοπης προσπάθειας γιὰ τὴν κατάχτηση τῆς κορυφῆς. 'Ο Σικελιανὸς εἶτανε πηγαῖος πληθωρικὸς τύπος — ἀκρητικὸς καὶ στὴ ζωή του καὶ στοὺς στίχους του. "Εφτανε μὲ ἅλματα στὸ τέρμα. Εἶτανε προικισμένος ἀπὸ τὴ Φύση μέσα στὴ Φύση — αὐτὸς τὸ κέντρο. 'Ο Καζαντζάκης κατάφερνε ν' ἀντικατασταίνει τὸν αὐθορμητισμὸ μὲ τὸν «καιρὸ» καὶ μὲ τὸν «κόπο». — καταπὼς ἤθελε ὁ Σολωμός. "Ομως κι ὁ «καιρὸς» κι ὁ «κόπος» ἀφήσανε τὰ ἴχνη τους στὰ κείμενά του.

"Ολη, του ἡ ἀγωνία, ὅπως φαίνεται καὶ στὰ βιβλία του καὶ στὰ ἰδιωτικά του γράμματα, εἶτανε νὰ κατακτήσει μὲ τὴν ἐντυπωσιακή, τὴν ἀπροσδόκητη τὴν ὑπερβολικὴ φράση — τὴν ἀλήθεια τοῦ περιεχομένου· τὴν εἶχε γιὰ δεύτερο πρᾶμα. Γι αὐτὸν τὸ λόγο τὸ ἔργο του κάνει ἐντύπωση, μὰ δὲν πείθει. Δὲν κινεῖ τὴν πραγματικότητα — γιατὶ μένει ἔξω ἀπ τὴ φλεγόμενη δάτο, τὴν πραγματικότητα.

"Αλλωστε, στὴν οὐσία της, ἡ φιλοσοφία του εἶναι ἄρνηση τῆς πραγματικότητας: τοῦ φαινομένου! Εἶναι πέρα κι ἀπὸ τὶς ἀλήθειες κι ἀπὸ τὰ φαινόμενα, ὅπως ὁ Νίτσε πέρα ἀπὸ τὸ καλὸ καὶ τὸ κακό. 'Ο θάνατος — ἡ τελευταία πράξη. Καὶ ἀρχή.

Αὐτὸς ὁ μηδενισμὸς του τὸν ἐμπόδισε νὰ πάρει θέση πουθενά. "Εμεινε πάντα ἔξω ἀπ' ὅλα — ἐκτὸς ἂν κάποτε, κάπου ἐρασιτεχνικὰ καὶ περαστικός. Μόνο στὸ δημοτικισμὸ ἔμεινε πάντα του πιστὸς ἀγωνιστὴς κ' ἕνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους, ποὺ ἀπομείνανε, ὀπαδοὺς τοῦ Κανόνα.

★

Μόνον ἔξω ἀπὸ τὰ πράγματα ἔνιωθε τὸν ἑαυτό του λεύτερο: ἀποδεσμευμένον ἀπὸ «ἐμάτιες» αὐθύνες. Στὰ πολιά του τὰ χρόνια βρῆκε τὴ θεωρία τοῦ μετακομμουνισμοῦ — μιὰ θεωρία ποὺ τὸν εὐκόλυνε νὰ ξεφορτωθεῖ τὸ παρόν. 'Ανάλογη θεωρία εἶχε λανσάρει τότε καὶ ὁ κ. Παπανδρέου: τὴ θεωρία τοῦ μετακαπιταλισμοῦ.

Αὐτὸς ὁ μηδενισμὸς κ' ἐξωπραγματισμός του εἶταν ἴσως φυσικὴ ἀποβλωση μιᾶς πικραμένης ἰδιοσυγκρασίας, ἀλλὰ τοῦ μεγάλωσε τὴν ἀπελπισία καὶ τὸν ὁδήγησε στὸ μυστικισμὸ καὶ στὴ θεοληφία. Αὐτὰ τὰ διαλυτικὰ πνευματικὰ στοιχεία ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ ἔργο του τὴ δύναμη, ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν ὅλα τὰ ζωντανὰ ἔργα: νὰ κινοῦνε τὴν πραγματικότητα, νὰ φρονηματίζουνε τὰ νιάτα καὶ νὰ φωτίζουνε τὸ δρόμο τοῦ μέλλοντος.

★

"Ανεξάρτητ' ἀπ' ὅλα αὐτά, τὸ ἔργο του ὅλο εἶναι καταπληκτικὸ σὲ ποσότητα καὶ σὲ ποιότητα. Σ' ὅλα τὰ εἴδη τοῦ ἐντέχνου Λόγου στάθηκε θαυματοῦ ἐντέχνου Τεχνικός. "Εγραψε δεκάδες χιλιάδες στίχους καὶ πεζά. Κι ὅλα μὲ τὴν ἀγωνία τῆς «ἐκφρασης μὴ περαιτέρω». ("Ετσι ὁρίζει τὸ λογοτεχνικὸν ὡραῖο ὁ Μπενεντέτο Κρότσε. 'Αλλ' ὁ ὁρισμός του εἶναι μισός. Πρέπει καὶ τὸ περιεχόμενο νὰ ναι «ἀλήθεια μὴ περαιτέρω» — τουλάχιστο δίωμα).

Οἱ νέοι (κ' οἱ γέροι) ἔχουνε νὰ πάρουνε πολλὰ διδάγματα ἀπὸ τὸν Καζαντζάκη. Νὰ χουνε φιλοσοφικὲς περιέργειες, νὰ μὴν εἶναι ἀδιάβαστοι καὶ προχειρολόγοι, νὰ δίνουν ὅλη τους τὴ ζωὴ στὴν Τέχνη καὶ στὸ δούλεμα τῆς Ἐκφρασης — ἀλλὰ καὶ στὴν ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας, τοῦ δίκιου καὶ τῆς ἐλευθερίας. Γιατὶ κι ἂν εἶναι τὸ ἔργο του μᾶλλον ἀρνητικό, ἐκεῖνος ὁ μεγάλος προτερήματα, ποὺ τὸ χει δυὸ μεγάλα προτερήματα, ποὺ τὸ σώζουν ἀπὸ κάθε χαλασμό: τὴν ἐλευθερία τῆς συνείδησης καὶ τὴν περηφάνεια τῆς ἐλευθερίας.

Εἶναι περίεργη σύμπτωση (ὑπάρχει καὶ λόγος!) ποὺ οἱ μεγαλύτεροι συγγραφεῖς καὶ φωτοδότες τοῦ ἔθνους μας ἔζησαν ἢ ἔδρασαν στὸ ἐξωτερικό. 'Από τὸ Ρήγα ὡς τὸν Κοραῆ, ἀπὸ τὸ Σολωμὸ (τὰ 'Εφτάνησα τότες εἶταν.... ἐξωτερικὸ) καὶ τὸν Κάλβο ἴσαμε τὸν Ψυχάρη καὶ τὸν Πάλλη. "Η μοῖρα τῶν ἐδῶ εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τοῦ Βουτυρᾶ — ἢ ἀκόμα χειρότερα — τοῦ Λασκαράτου καὶ τοῦ Ροΐδη. Κανένα ἐλεύθερο πνεῦμα δὲν εἶναι δεχτὸ ἐδῶ. Προσέξτε ποιοὶ στέκονται στὰ ψηλότερα πόστα τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς καὶ θὰ καλοτυχίσετε τὸν Καζαντζάκη, ποὺ μπόρεσε νὰ ζήσει καὶ νὰ δουλέψει καὶ νὰ μεγαλυνθεῖ στὸ ἐξωτερικό, γιὰ νὰ ταφεῖ στὸ τέλος ἐδῶ «δημοσία δαπάνη».

Λιβάνου, τῆς Αἰγύπτου, ἡ Διεθνὴς τῶν 'Αράβων, τὸ Κεντρικὸ Συμβούλιο τῶν Συνδικάτων τῆς 'Ιαπωνίας, ἡ Γενικὴ "Ενωσις 'Εργαζομένων τῆς Κεϋλάνης, τὸ Δημοκρατικὸ Συνδικαλιστικὸ Κίνημα τῆς 'Ινδονησίας, τὸ Πανινδονησιακὸ Συνδικάτο Μουσουλμάνων 'Εργαζομένων καὶ μέγας ἀριθμὸς συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ἄλλων χωρῶν.

Συνολικὰ πῆραν μέρος 900 ἐκπρόσωποι ἀπὸ 76 χώρες. 'Εκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἐργαζομένων τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν ἐκπροσωπήθηκαν στὸ συνέδριο οἱ ἐργαζόμενοι τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας, τῆς 'Αγγλίας, τῆς Φινλανδίας, τῆς Νορβηγίας, τῆς 'Ολλανδίας, τοῦ Βελγίου, τῆς Πορτογαλίας. τῆς 'Ιταλίας, τῆς Ἑλβετίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Σουηδίας, τῶν ἀραβικῶν χωρῶν, τῶν 'Ινδιῶν, τῆς 'Ιαπωνίας, τῆς 'Ινδονησίας, τῆς 'Αφρικῆς, τῆς Κεντρικῆς καὶ Νοτίου 'Αμερικῆς καὶ ἄλλοι.

Στὸ συνέδριο παρέστησαν ὡς παρατηρηταί καὶ "Ελληνες συνδικαλισταί, οἱ ὁποῖοι χαιρέτισαν τὸ πνεῦμα τῆς ἑνότητος τῶν ἐργαζομένων ποὺ κυριάρχησε γενικὰ, ἔθεσαν ἑνώπιον τῶν συνέδρων τὸ μεγάλο ἐθνικὸ μας θέμα τῆς Κύπρου καὶ συνετέλεσαν μαζὶ μὲ τοὺς Κυπρίους συνδικαλιστὰς νὰ ἐγκριθῆ ψηφισμὰ κατοδίκης αὐτοδιαθέσεως τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. 'Ομόφωνα καὶ μὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα οἱ σύνεδροι ἐνέκριναν τὸ ψηφισμὰ καὶ ἀπέδωσαν τὴν ὀφειλομένη τιμὴ στοὺς ἥρωας ἀγωνιστὰς τῆς Κύπρου.

★

Τὸ θέμα τῆς ἐργατικῆς ἑνότητος εἰσηγήθηκε ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Π.Σ.Ο., Γάλλος συνδικαλιστὴς ἡγέτης Σαγιάν, μετὰ δὲ τὶς ὁμιλίες κατ'

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 5η ΣΕΛΙΔΑ

Νομίζουμε ὅτι θὰ ἦταν περιττὸ νὰ συζητήσουμε γιὰ τὴν εὐθύνη τοῦ κ. Παπαληγούρα. Ἐὰν

μενο τῆς συνεργασίας, ἐκφράζεται ὅτι αὐτὴ ἦτο σχετικὴ μὲ τὸ θέμα Θεοτόκη. 'Ο κ. Καραγκούνης ἐν δ-

θεσις ἀνάλογη μὲ τὰ τ[illegible] του καὶ τὴν πεῖρα του, κατὰ τοὺς ἀντιποκριτὰς τῶν [illegible]

31 Oct. 1957